

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Štarem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Slovan gre na dan.

Hočeš izvediti pot, po kateri se pride
do slave? —
Živi tako, da bodeš v resnici, kar
češ veljati.

M. A. Muret.

Sedanji svet sploh teži po slavi, vzlasti
kar čuje, da Slovan gre na dan. Po njej
hrepentijo posamezni, po njej hrepentijo celi
narodi. Kako pa dospè posamezni do slave?
Nekteri po rodu ali plemenu; nekteri po bo-
gastvu ali premoženji; nekteri po védi in
službi. Ktera je vendar le prava slava? Na to
odgovarja stari učitelj: „Živi tako, da bodeš v
resnici, kar češ veljati“.

Čast je dvojna, notranja in vnanja, pred
Bogom in pred ljudmi. Da druga brez prve
nima prave in stanovitne veljave, to je že po
mnogih skušnjah potrjena resnica. Vendar jih
dandanes hodi tolikanj za častjo le vnanjo in
pred ljudmi, toraj po stezi, ktera je ledena
gaz in hitro zvođen. — Kdor hoče delati
dobro, skrbeti mu je za notranjo čast najprej,
potem pa tudi za vnanjo. — „Dve reči ste ti
potrebni“, pravi sv. Avguštin, „vést pa dobro
imé; vést tebi, dobro imé drugim. Neusmiljen
je, kdor zaupajoč na svojo dobro vést ne pri-
zadeva si za dobro imé.“ Nije plemena do
slavna imena. Boljši dober glas kakor sreber-
pas. Dobri glas seže v deveto vas. Sicer pra-
vijo, da človek na tem svetu le toliko velja,
kolikor si sam veljave dá; vendar je istina,
da velja to le na tem svetu ali med tim sve-
tom začasno in po vnanje. Kdor pa hoče v
resnici priti do slave, temu velja pravilo a):
Bodi častitljiv, in častili te bodo; in b): Spo-
štuj ti ljudi, in ljudje bodo spoštovali tebe.
Kdor brez teh dveh pravil hoče do časti, hodi
ledeno gaz, ktera hitro zvođeni.

Ogenj, voda in slov so hoteli nekaj sku-
paj potovati po svetu. Poprej pa se pomenijo,
kako bi se spet dobili, ako bi jih razgnale
kake zoperne prigodbe. „Kjer se vzdiguje dim,
tam me zopet dobota“, pravi ogenj. „Kjer je
močvirje, ondi sem jaz blizu“, reče voda. Slov
(slovez, slovenje, dobro ime) pa veli: „Čujta,
da mene ne zgubita; kdor mene zgubi, me več
ne dobí“. —

Kako pa pride narod do časti in slave?
— „Kjer je um vodja trum, zmaga se dobí;
kjer srcé sódi vrsté, zmaga ne zbeží“ — tako
poje pesnik prav in po resnici.

Ko je pred nekaj leti glasoviti Benedek
nad Prusa šel bil z mogočno vojsko na Česko
in so sem ter tje po Moravskem prosili mu
pomoči božje, rekel je neki predrzo: „Bog
naj ostane le zmirom, bomo že opravili mi
sami“, in — opravili so jo tako brezmerno, da
po grozni zgubi in zmešnjavi naposled še teči
niso znali! — In to me skrbi tudi dandanes,
kajti — ako Gospod hiše ne zida in mesta ne
varuje, trudijo se zidarji in varhi zastonj. Ko-
gar Bog ne vodi, on sam zabliodi in druge
zavódi. Od Boga prihaja vse gospodstvo, in iz
njegovega veličastva izvira tudi naša čast.

Sedaj na čelu ni Benedek, ampak An-
drassy. Bil pa je Radecký, kteremu je pel
Toman: „Kjer je um vodja trum, zmaga se
dobí“ — in res zmagovita bila je tedaj Av-
strija. Kaka pa bode sedaj, kedar se na vzhodu
pripravlja osodna določba? — Bere se po čas-
nikih, da se zveza med Avstrijo in Rusijo
razdira po Madjarih. Nekdaj se je čitalo, da
Nemec od zapada in Madjar od vzhoda sta
Slovanu ob Donavi tir in mor. Kako je l. 1848
Avstriji pomagal Rus, še pomuimo; čutimo pa
tudi, kako je l. 1866 trl jo Prus. In vendar
se po najnovejših novicah sklepata Rus in Prus

pa Talijan; nasproti pa naj morda celó brez
Francoza družita se Avstrijec in Angličan.
Kako bode mogoče po tej poti dospéti do
slave? —

„Da so Slovani, da si v sivi starodavnosti
komaj poznani, dosegli veličino, kakoršne ni
dosegel noben drug narod; da so, predno sta
Rim in Bizanc poznala njih ime, strašni in
daleč razprostrti stali zmožni, države razdevati
pa sodevati; da še sedaj skoro pol Evrope pa
Azije imajo v oblasti ali vsaj v lasti; da noben
narod pozornosti zgodovinarja, modroslovca in
državnika ne zasluži tolikanj, kot slovanski, o
tem so se med učenim svetom že zedinili;“ —
tako je pisal naš učen A. Linhart že l. 1791
v II. delu svoje Kranjske zgodovine. — Ali je
zdaj vendar res to, kar je pisal tedaj? —

Pa — čujte, kaj piše na drugi strani v
predgovoru k II. delu še dalje! „Da so pa med
ljudstvi avstrijske monarhije Slovani po čisl
in moči nad vsemi drugimi; da, ako bi v dr-
žavoznanstvu bilo obično vsoto zedinjenih moči,
na ktere se opira te države veličastvo, ime-
novati po največi enakorodni moči, bi se Av-
strija ravno tako v pravem pomenu kakor
Rusija morala imenovati država slovanska,
na to pa, kakor se meni zdi, so bili premalo
pozorni. Vendar pogledajte, da se prepričate, le
od jadranskega morja, skozi notranje Avstrijs-
sko, po Ogerskem, in kraljestvih z njim skle-
njenih — nekoliko po strani doli proti vzhodu
— po Galiciji in Vladimiriji, po Šleziji, Mo-
ravski in Česki, štejte potem milijone Slovanov
ter sodite, kaj so Avstriji, kaj biti morejo!“ —
Tako je pisal Linhart konec preteklega
stoletja, in potem sódi Slovenec sedaj, po kateri
poti je Avstriji mogoče priti do slave.

Resnicki.

Poganstvo in krščanstvo.

II.

Krščanstvo kaže se nam v svojem razvi-
janji ravno nasprotno s pogansko omiko. Za-
četek krščanstva prične se na skrivnem, obrača
se na notranje posameznega človeka, in po-
vzdiguje duha od pozemeljskega k čeznator-
nemu in nadzemeljskemu. In ravno v tem kaže
se njegova moč, ki gospoduje čez vse človeštvo
v društvenem in političnem življenji. Kr-
ščanstvo je vesoljno. Pa enota, v ktero se
človeštvo druži po krščanstvu, je notranja,
ki se kaže v spoznavanju resnice, spolnjevanji
božje volje in ljubezni. Glavna moč, ki je po-
delila krščanstvu življenje sredi poganstva, je
čeznatorna. To je moč našega Odrešenika,
ki je rekel: „Si exaltatus fuero, omnia traham
ad me ipsum“. On je kralj, ki se vojskuje,
ki je zmagal temoto. Le iz te skrivnosti, ki
se je pričela od začetka sveta, in se konča na

lesu sv. križa, moremo uméti slavno z mago
krščanstva nad poganstvom. Ta notranji boj
pa se kaže vnanje v psiholoških in društvenih
močeh. Ktere so te moči, spoznamo iz razvi-
janja krščanstva.

Krščanstvo se obrača na posameznega.
oblažuje njegovo dušno življenje in ga notranje
osrečuje. Ono pokaže človeku resnico in mu
podeli milost, da to resnico, ki nam jo je naš
gospod in zveličar razodel, vedno bolj spo-
znava, in stvari tako v njem novega duha, ki
je spremenjen po podobi Kristusovi. Prava
misel od trojedinega Boga, od človeške duše,
njene neumrjivosti in njenega namena, ki jo
krščanstvo podari, je začetek vsacega prero-
jenja; od tod izhajajo vse druge čednosti.

S prerojenjem posameznega človeka pa je
zvezano prerojenje razmer med možem in ženo,
zakona, veljave ženske in devišstva. Devišstvo
Marije, njeno brezmadežno spočetje in zaro-
čenje, ki je podlaga vsih skrivnosti našega
odrešenja, je stvarilo tudi novo življenje. Ve-

ljava in vrednost žen, ki je bila zginila pri
vsih poganskih narodih, in zginja pri vsih, ki
se ločijo od krščanstva, vpeljala in vtrdila se
je edino z devištvom sv. Device. Z veljavo
devišstva pa je v tesni zvezi veljava zakona.
Ako pa izgine izpred oči podoba svete dru-
žine, in predpoda mistične zveze Kristusa s
cerkvijo, zgine gotovo tudi prava misel od za-
kona in strgati se mora gotovo družinstva véz.
Razmere med stariši in otroci, vprašam, kje
se nahajajo v taki čudoviti istinitosti, kakor v
krščanstvu? Kaj je družinsko življenje, tega
staro poganstvo ni vedelo, dokler ni ogledalo
podobe svete družine; ne vé tudi sedanje, ako
se loči od krščanstva.

Kakor pa vpliva krščanstvo na posamez-
nega, tako moč ima tudi na prenovljenje ver-
skega in političnega društva. Pri poganstvu
zginila je popolnoma prednost in neodvisnost
verskega društva od politične oblasti; od tod
pa je izviralo vničevanje duhovstva in bogo-
častja, ki je podlaga npravnega reda ter vsih

Svetovna razstava v Filadelfiji in nemška šola.

I.

Kolikokrat smo mogli slišati pred nekaterimi leti govorico, da nemški šolmeštri so bili, ki so zmagali pri Kraljevem Gradcu in pri Sedanu. Nikakor nečemo tajiti, da nemški šoli pripada vsaj nekaj teh zaslug, ktere si je tako slavno pribojevala vojna. Ako pa tukaj zahteva priznanje, pa je na drugi strani kriva, da je Nemčija potolčena. In bila je Nemčija zmagana na polju, ki je v veliko večji zvezi s šolo kakor vojevanje, namreč na obrtniškem. Da, v resnici, kedar slišimo profesorja Reuleaux-a, glavnega komisarja nemške razstave v Filadelfiji, ki javno pravi: „Nemčija je bila hudo pobita na razstavi v Filadelfiji“; nam je, kakor da bi slišali vojskovodja Benedeka, ki na Dunaj poroča o zgubljeni bitvi pri Kraljevem Gradcu. — Naši izdelki, govori imenovani profesor, so večidel slabši od izdelkov, ki so jih razstavili drugi narodi, le nekateri jih dosegajo, a silo redkokrat jih previšujejo. Prilizovalci so novi Nemčiji tolikrat v lice povedali, kaj je že dosegla, kako visoko že stoji, da potem ni popazila na to, kaj tirja od nje mednarodno tekmeštvo. Gotovo je: naše pobitje se ne da več tajiti.

Previdnim ni to nič nepričakovanega. Že na svetovni razstavi na Dunaji se je zapazilo, da je nemški obrt zadej, kar se tiče okusa in stanovitnosti blaga. Kdor je pa kaj tacega spregovoril, je bil državni sovražnik. Odsihmal je bilo tu in tam slišati pritožeb, da so izdelki, vzlasti kar se tiče podrobnejšega blaga, kjer je treba, da so delavci posebno natančni in vztrajni, čedalje slabjši; tudi so zdihovali stavbni podvzetniki in mojstri, da je ukljub obrtniškim šolam čedalje težje, dobiti vrlega stavbenega vodjo: a to je bilo govorno vse gluhim ušesom, ker je časopisje ljudem pravilo, da je vse izvrstno. — A sedaj pa ni mogoče več slepariti in hliniti se, ker, kakor „Volkszeitung“ piše, raztrupljena je vsa kadilnica s praznim domoljubjem, ki nas je toliko časa v gospodarstvu slepila, in duševno mamila. Osramotena je tedaj silna Nemčija.

Prav zaradi šolstva je Nemčija mislila, da je nad vsemi narodi. Kako so slavili, da v Nemčiji je 99 % ljudi, ki so v šolo hodili, na Angleškem le 76! Kolikokrat so obetali, da splošna šolska omika bo odgojila vrle delavce, in obrt bode cvetel! V poslednjih letih je bil pred vsem ljudski šoli nalog, pripravljati ljudi za praktično življenje in iz tega

stališča je bilo čedalje manj podučevanja v krščanskem nauku in ropotali so zoper verske (konfessionelle) šole! Koliko so se ponašali z nemško šolo, ki duha budi, in kako so zaničljivo gledali na šole v Franciji in Angliji, po katerih je vse mehanično blebetanje, ki duha mori.

In sedaj je Nemčija z vsemi svojimi šolami zmagana; njeni obrtniki in delavci, ki so izrejeni po šolah, kjer se je duh zbujal, so slabjši od unih, ki so odrejeni po šolah, kjer je vladal mehanizem.

Tedaj se more vendar reči: nemška šola ni storila tega, kar so od nje pričakovali, kar so obetali nekteri kolovodje. A bodimo odkritosrčni, pogledimo okoli sebe, pa recimo naravnost: šola tudi ne more tega storiti, kar od nje pričakujejo!

Veliko sicer je res to vredno, da vse ljudstvo zna brati in pisati; a prazno je misliti in zgolj domišljija je, ako pričakujemo, da bode ljudstvo zaradi šol spretno v obrtnijah, trdno in zdravo v pravstvenem in političnem stanju. In ker si svet to domišlja in tega od šol pričakuje, kakor da bi bilo le treba šol, in ljudstvo bode kar v tem hipu na viši stopnji izobraženosti, je pa zopet šola kriva, ako se vse to ne godi in ne dosega, in tako se vselej godi, kedar več obetajo, kakor morejo spolniti. — Vendar pa tudi mislimo, da šola more več storiti za obrtništvo, kakor je storila doslej, kedar je nekako zabredla na kriva pota.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. oktobra.

Avstrijske dežele.

Na mesto priljubljenega Fml. Pürkerja pride v Ljubljano za glavnega divizijskega vojaškega poveljnika Jovanović, dozda brigadir v Dubrovniku, Slovan.

V Trstu je na mesto Porentovo v državni zbor izvoljen dr. P. Wittmann, svetovalec pri pomorskem vradništvu.

V Gradcu je dal sedanji dunajski vseučiliški profesor dr. Maassen, nekdanji vodnik nemškim federalistom, na svetlo knjigo: „Neun Kapitel über freie Kirche und Gewissensfreiheit“, ki zelo segajo v sedanje zadeve. — Po „Tagespost“ je glasoviti Kranjec, dr. A. Fürster, iz Amerike na potu v Nemški Gradec, kjer hoče doživeti v pokoju. — Da bi bil Brandstetter hudo obolel za mrzlico, oporekajo časniki, ter pravijo, da v kratkem pride

državnih kakor tudi narodopravnih vstanov. Ta resnica kaže se pri začetku krščanstva kakor tudi v sedanjem kulturnem boju. „Pojdite in učite vse narode“ s temi besedami je poslal gospod malo število apostelnov na vse kraje in med vse narode, in ko bi ne bil sam zagotovil, da mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji, spoznati bi to morali iz vspeha, s katerim so slabi Galilejci sveti nauk oznanovali. Božja moč je bila, ki jih je razvodila po vsem svetu in jih zraven ohranila v lepi enoti. Božja moč jim je pomagala, udati se poganskim razmeram in zraven vendar čez nje gospodovati, na ptuji zemlji, v ptujem jeziku še nikdar slišani nauk oznanovati in si vendar toliko src pridobiti. Edino le božja moč morala je biti, s katero se da razlagovati taki vspeh in krščanstva hitro vstanovljenje. Pod oblastjo cesarjev ostali so kristjani in poslušali njih glas v postavi, ali njih duh bil je oproščen težkega jarma, greha, od kar so besedo apostelnov sprejeli in glas milosti božje

zaslišali. Novi vir življenja se je pokazal med poganskimi narodi, ki ga ne meč ne sila poganskih vednosti nista mogla uničiti; novo kraljestvo se je ustanovilo, resnica in ljubezen vladala sta v njem. To je bila moč od Boga postavljenega duhovstva, iz katerega je izviralo prenovljenje društvenega in političnega življenja.

Veljavnost apostelnov in njihovih naslednikov razdrobila je vezi robstva, ne na enkrat in s silo, ampak z ono notranjo močjo resnice, ki vse ljudi kot otroke enega očeta, ude Kristusove časti, z močjo ljubezni, ki stori vse enake v življenji, z neizmagljivo močjo usmiljenja, ki revne obogati in slabe pokrepča. Duhovska veljavnost vredila je razmere med oblastnijo in podložnimi, in postavila na mesto strahu in sebičnosti spoštovanje, pokoršino in zvestobo. Besede našega Gospoda in zveličarja: „dajte Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega“, postavile so vogelni kamen novi državi, od katerih ni imelo poganstvo in

v Karlav v jetnišnico, kjer se mu bo že ustavila treslika.

V Pragi zborujejo odvétniki. Sošlo se jih je k posvetovanju do 250. — Znamenito je za česke Slované to, da jim je po milosti sedanjega papeža izročeno v Rimu že za Karla IV. vstanovljeno, poznej pa z občno romarsko hišo „Trinità de' pellegrini“ sklenjeno, česko gostišče (hospic). Kapela, v kateri je unkrat pomožni škof Praški posvetil altar, je vsa obnovljena, in sprejamejo se v gostišče razun predstojnika trije duhovniki česki.

V Budapešti je v zbornici sprejeto bilo po večini to, kar je vlada ukrenila bila z dr. Miletičem in tovarši.

Vnanje države.

Z bojišča jugoslovanskega

se poroča le to, da se Turki umikajo iz Srbije; iz katerega vzroka, se ne vé prav. Černjajev je neki rekel, da so Srbi veliko bliže, da dobijo v last Balkan, kot Turki temu, da dobijo dolino moravsko. Tudi knez črnogorski pregleduje granice ter navdušuje vojake, češ, da v kratkem se izvršiti imajo prav znamenite dogodbe. Rumunska oroža vojake ter postavlja ob turški-vlaški meji.

Iz Petrograda ima „Pol. Corr.“ sicer pismo, da Avstrija pa Rusija vedno še soglasno delate proti Turčiji, da je cesarjevič sam došel tudi v Livadijo. Car sam je boje za mir, rodbina carjeva vsa pa za boj, tako Aleksandrovič, velika kneza Mihael in Nikolaj, in Konstantin, in cesarica sama.

V Carigradu se turški listi jako vnemajo za Madjare, in „Vakit“ priporoča posebno zvezo, češ, s sosedi in rojaki, da pospešujemo ljudomilje in omiko, in Evropa bo tega vesela. Vesela je pa le „N. fr. Presse“ tega najbolj s svojimi pajdašicami. Sicer pa hudo grozijo celo vradni turški listi Evropi, da s pomočjo Allaha in preroka Mohameda more turška armada vdruči prikoračiti pred zidovje Dunajsko!

Na Grškem vre in v javnih zborih se pripravljajo, kako rešiti rojake svoje težkega jarma turškega, in kako si vstanoviti krepko državo vsemu narodu.

V Turinu se govori, da vojni minister v soglasji s svojimi tovarši namerava postaviti nekaj vojne ob jadranskem morji med mestoma Bari in Barletta.

Izvirni dopisi.

Iz Krškega, 9. oktobra (Anastazij Grün. Južna železnica. Izgleden učitelj. Vinska

njegovo modroslovje najmanjšega pojma, ki se pa skozi 18 stoletij v katoliški cerkvi nespremenljivo oznanuje. To vse pa je krščanstvo delovalo ne z močjo človeško, ampak Božjo. Kristus, ki je obljubil pri svoji cerkvi ostati vse dni do konca sveta, podpiral jo je vedno in delil milost, da je bila v vsih stiskah in silah vedno zmagovalka, ter ohranila vedno svojo enoto.

Ako se ozremo na vse to, kar smo do sedaj slišali o poganstvu in krščanstvu, se nam pokaže nezlojljivo nasprotje, nasprotje, kojega ne more poravnati nobena moč. Poganstvo hrepenelo je po vnanji enoti, a bilo je znotraj raztrgano; krščanstvo pa je prerodilo posameznega notranjega človeka, in iz tega notranjega prerodenja izviralo je prenovljenje vnanjih razmer, vnanja enota. Ta nasprotka kažeta se v vsej zgodovini, ona sta ideji, brez kojih se ne more prav razumeti niti krščanstvo, niti poganstvo, niti njun boj.

(Konec sledi.)

letina. Auerspergova ustanova za onemogle.) Grof Anton Auersperg, čegar pogreb so liberalni listi tako slovesno popisovali, še ni pokopan, vsaj za stalno ne, ampak le položen v neko rakev v stranski kapelici tako dolgo, da mu rodovina napravi lastno rakev, v katero bo potem prenesen. Od časa cesarja Jožefa se namreč mrlič ne smejo več v cerkvah pokopavati, in tudi v Leskovec je prišla komisija o tej zadevi; potem so grofa začasno postavili v cerkev.

Ne morem si kaj, da pri tej priliki ne bi omenil južne železnice in sicer od Zidanega mosta dalje. Ob eni popoldne gre namreč mešan vlak od Vidma do Zidanega mosta. A kako! Če bi polža vpregel, bi se ne peljal počasneje. Vrh tega na vsaki postaji strašno dolgo stoji, tako da pride še le po 3. uri na Zidani most. Človek bi mislil, da se sicer počasi, a poceni vozi. Toda narobe je; počasi pač, zato pa tudi drago. Od Vidma do Zidanega mosta sem namreč plačati moral 1 gld. 7 kr., od Zidanega mosta do Ljubljane pa le 98 kr. na mešanem vlakcu. In vendar kak razložek med daljavo! Ali je to prav?

Ker že ravno o nepristojnostih govorim, naj omenim škandala, ki ga je napravil nek „Volksbildner“ po volji „Schulzeitunge“. Dogodba je vršila se ponoči, ker je taka, da bi je res ne smelo solnce obsijati. Vsled tega je več starišev dvomiti jelo, bi li takemu „volksbildnerju“ še dalje svoje otroke v odgojo pošiljali, kajti kaka bi bila odgoja, katero bi mladina po takem človeku zlasti v нравnem obziru prejela! Evo „Tagblatt“, evo „Schulzeitung“, ki vsakega narodnega učitelja brzo denuncirata zavoljo reči, ki so v primeri s to prave malenkosti! Tu imata gradiva — resničnega, ne izmišljenega. Natančnosti vama na Krškem vsak človek lahko pove.

Vinska letina je pri nas slaba, pičila, če ravno je toplo vreme zadnjih dni grozdu mnogo k zrelosti pomagalo. Malo bo vina, a to dobro. Tudi je pri nas še mnogo starega vina, tedaj le po-nj, Gorenjci! Zdaj mu cena še ni previsoka, vendar utegne v kratkem zavoljo letošnjega pičlega pridelka malo poskočiti.

Naše mesto ima neko dobrodejno napravo za onemogle ljudi, Auerspergovo ustanovo. Ali ta zavod ni dosti na dobroto ubožčekom, kajti oskrbnštvo se navadno z njimi tako pogodi, da dobivajo za življenje premalo, za smrt pa preveč. Vsled tega reveži beračijo po mestu in okolici in so ljudem v nadlego. Bi-li ne bilo prilično, če bi kaka oblastnija to reč malo preiskala?

Naj konečno rečem še eno o poslopji, ki ga gosp. Hočevnar za mesto zida na svoje stroške in ki ima biti šola. Poslopje je res krasno, a čemu tako palačo, ker ne bo otrok za tolike prostore! Vrh tega bo imela občina skrbeti za ohranjenje in popraviljanje poslopja in vprašanje je, če na ta način ne bo šola za pičlo število otrok predraga. Gotovo bi bilo z manjšim poslopjem mestu bolj vstreženo.

Iz Mokronoga, 9. okt. Nekaj dni je tega, kar je bilo pri nas v neko štacuno vlomljeno in mnogo blaga pokradenega. Sum so tukajšnji prebivalci brž vrgli na neko družbo Bosnijakov, ki so menda proti Ljubljani pred par dnevi preko našega trga potovali. Ker je pri nas veliko „Tagblattovih“ turkov, se jim je ta sum brž opravičen zdel, in sodnija je brž napela vse žile, da bi jih v pest dobila; telegraf je igral na vse strani. In res, vjamejo jih menda blizo Šmarje pod Ljubljano in jih preiščejo, a ker ne najdejo ukradenega blaga pri njih, jih vrnejo nazaj proti Mokronogu. —

Med tem pa so bili prišli tropo cigánov blizu Kuma in našli ukradeno blago pri njih. Zato so brž spustili Bosnjake, naj gredo kamorkoli, a ti, menda žaljeni po tem, kar se jim je zgodilo, so se napotili nazaj proti Hrvaškemu. — Sploh se pri nas klati okrog cigánskih trop mnogo več, kakor je javni varnosti ugodno. Morda bi bilo dobro, če bi jih nekoliko razkropili.

Iz Goriškega, 10. okt. (O volitvah.)

Dobili smo od prijatelja našega lista pismo, katero hočemo tu objaviti. Glasi se: „Volitve so pred durmi, odbor novega političnega društva „Sloga“ marljivo pretresa, kake može naj bi priporočal kot kandidate prihodnjemu občnemu zboru. Ko bi imel jaz besedo in glas v odboru, nasvetoval bi same odločne, zanesljive in zmožne kandidate, ki so ob enem deželnih jezikov privajeni in govorniki. Takih potrebujemo goriški Slovenci, ako hočemo, da se bodo zamogli meriti z Italijani, ki v zbor pošiljajo navadno spretnosti.“

Če hočemo, da se bo pri nas na bolje obrnilo, treba je čvrstih moči v zbor poslati.

Take moči bi bile po mojem mnenju: Dr. Josip Tonkli, prof. Franc Povše, dr. A. Rojic, adjunkt Trnovec, posestnik Mahorčič, posestnik Zega, dr. Jakopič in še kaki drugi. Ko bi hotel lastnosti posameznih teh gospodov naštevati, ki jih od vsake strani priporočajo, bilo bi preobširno za moje pismo, gotovo bo to storil odbor „Sloge“ ob svojem času. Toliko pa vendar lahko rečem, da vsi naštetih so odlični narodnjaki, popolnoma zanesljivi, nekateri izvrstni govorniki in kar je posebno, zastopani so v njih vsi stanovi zunaj duhovskega.

Ne, tudi ta stan bi imel, ako bi se izvolili omenjeni kandidati, svojega zastopnika. Naj to nekoliko pojasnim. Na vsak način so, kakor iz zanesljivega vira vem, goriški narodnjaki hoteli voliti v zbor tudi duhovna, jako spretnega govornika, obče čislana in značajnega pa priljubljenega moža, ki v Gorici stanuje. Javaljne po natančnosti mestnega urada je bil pri zadnjih mestnih volitvah izpuščen, akoravno je prej zaporedoma več let volil, iz zapisnika, in zdaj nima volilne pravice. Imamo pa moža, ki bo kot odličen in znan katoličan, verske zadeve prav dobro in iz prepričanja zastopal, čigar beseda bo morda tehtnejša in važnejša, kakor kakega duhovna. Ta mož je prof. Franc Povše. Njega pozna mesto Gorica, vsa goriška okolica, lahko rečem, cela goriška dežela kot značajnega narodnjaka, zvestega sina katoliške cerkve in v svojem delokrogu strokovnjaka. Smelo rečem, da ima malo kateri zmed kandidatov toliko lepih lastnosti in spretnosti, kakor Povše. Ravno to bi zamogel sporočiti o dr. Tonkli-u in dr. Rojic-u.

Prepričan sem, da, če bodo po odboru „Sloge“ navedeni kandidati dobro razpostavljeni, in če se bo volilo v resnici složno, prodrejo lahko vsi, in novo življenje bo prišlo v naš toliko dolgočasen deželni zbor.

Občnega zbora se bom tudi jaz vdeležil, in če ne bo kak drug, stavl bom jaz za goriško okolico kot kandidata dr. Jos. Tonkli-a in prof. Povšeta. Tonkli naj bo mesto umrlega Lavriča, Povše pa mesto še živega Faganel-a. Če hočemo okoličani zastopani biti po mojih v pravem pomenu besede, moramo voliti dr. Tonkli-a in prof. Povšeta.

Ko bi imel priliko z našo prečastito duhovščino kaj v dotiko priti, hotel bi jim na srce položiti veliko važnost te volitve, in jih spodbujati, naj delajo, da bi zmagala imenovana prespoštovana kandidata.

Res je, da je volitev na nedeljo 29. okt., pa znana domoljubnost naše narodne duhovščine tudi tako oviro vé premagati.

Toliko za danes. Kadar zopet kaj važnega o politiki na dnevni red pride, hočem Ti naznaniti, ker se toliko zanimivaš za naše zadeve. Bog živi Tebe in moja kandidata!*)

V Gorici, 11. okt. (O goriških volitvah.) Včeraj je imel odbor političnega društva „Sloga“ znamenito sejo, ktere so se vdeležili zunaj dveh vsi odborniki. Trajala je seja skoro tri ure, šlo je namreč za to, kateri kandidatje naj se postavijo v raznih volilnih okrajih, da gotovo zmagajo. Razgovor je bil jako živahen in temeljito so se pretresale vse okolščine. Ker je volitev v goriški okolici, ki voli dva poslanca, že 29. t. m. namreč zadnjo nedeljo oktobra, bilo je odboru mar za to, da se naj prej ta dva kandidata imenujeta. Do sedaj sta zastopala ta volilni okraj dr. Lavrič in posestnik Faganel. Lavrič je umrl, toraj je njegovo mesto izpraznjeno. Prvi zmed odbornikov je govoril prof. dr. Gabrijelčič. Povdarjal je važnost sedanje volitve in rekel, da se morajo najboljše moči v zbor spraviti, ako hočemo kaj doseči. Nasvetoval je tedaj kot kandidata dr. Josip Tonkli-a in prof. Franc Povšeta. Ta predlog je prav gorko podpiral dr. Rojic, in še tretji odbornik.

Po nekterih ugovorih gg. Lebana in Nauta gledé kandidate Tonkli-a sklene odbor enoglasno, da se postavi kot kandidata za goriško okolico gospoda dr. Josip Tonkli in prof. Franc Povše. —

Volilci goriške okolice, delajte zdaj na vse kriplje, da Vam od društva „Sloga“ priporočena kandidata zmagata. Kandidata hočeta pač v vsih slučajih hoditi po poti narodnih poslancev, strogo držati se narodnega programa in za Vaš blagor delati neprenehoma. Kakor je društvo „Sloga“ enoglasno postavilo kandidata, tako ju tudi Vi enoglasno volite. Ne dajte se slepiti od nobenega! Naj pride Peter ali Pavel, in naj Vam nasvetuje kterega koli hoče, posnemajte naše brate Čehe, in recite: Ne volim družega kakor od „Sloge“ priporočena kandidata. Volilni dan je res nedelja, pa to naj volilce, posebno duhovne ne straši. Sveto opravilo imajo doma, a tudi sveto opravilo jih čaka, ako so izvoljeni za volilne može, da žrtvujejo čas in še kaj za blagor domovine.

Volilci! Neustrašeno pa složno volite od „Sloge“ Vam priporočena kandidata gospoda dr. Josip Tonkli-a in prof. Franc Povšeta, ta zmagovita volitev naj bo prvi sad naše sloge.

Domače novice.

V Ljubljani, 12. oktobra.

(Orgljarska šola.) Potrebo in osnovo posebne orgljarske šole so razpravljali v zadnjem velikem katoliškem društvenem zboru v Monakovem in nedavno v Gradcu o shodu društva sv. Cecilije. Na vrsto pride ta stvar v letošnjih dekanjskih konferencijah, ktere se obhajati imajo meseca novembra. Tedaj bode prilika to dognati, kakor tudi o vzajemni cerkveni pesmarici, kajti iz sedanjih preparandij ne bodo prihajali ne pevci ne organisti cerkveni.

*) Ako društvo „Sloga“ res postavi dr. Tonkli-a in prof. Povšeta kot kandidata za goriško okolico, smejo okoličani s to srečno mislijo prav zadovoljni biti in naj delajo neumorno, da tudi zmagata. Priporočata se imenovana gospoda sama po značajnosti in temeljitih vednostih vsak v svojem delokrogu. Vredn.

(Knezoškof veleč. g. dr. J. Zl. Pogačar) je odpeljal se danes 12. t. m. zjutraj na Dunaj. („Novice“) so bile včeraj od policije zasežene. (Gosp. Regali) v včerajšnjem „Narodu“ zavrača Lasnikovo poročilo v zadnjem mestnem zboru o ljubljanski kaznilnici in pravi, da, če bi bil gosp. Lasnik skrbneje pozvedoval, bi bil dobil vse druge številke zneskov, ktere na Gradu zaprti hudodelniki zaslužijo na kvar davke plačevajočih ljubljanskih obrtnikov. Na Gradu lahko ceneje delajo, ker davkov ne plačujejo in tudi drugih stroškov nimajo, ktere ima obrtnik. Ceneje delo vabi pa ne le niži stan, ampak tudi višo gospodo k temu, da dajo na Gradu delati, česar potrebujejo. Ker se mora nadalje gori vse kaj v gotovem denarju plačati, ostanejo mestnim obrtnikom zvesti večidel le taki, ki na upanje jemljó. Če bo tako dalje šlo, obrtniki kmalu ne bodo v stanu preživiti svoje rodovine, še manj pa plačevati obilni davek. Jetniki naj bi se tedaj rabili za taka dela, s kterimi drugim ne delajo škode, n. pr. za vravnavanje in trebljenje rek, za obdelovanje pustih krajev itd. — To je jedro g. Regalijevega odgovora, kterega popolnoma sprejeti nam prostor ne dopušča.

(Hubmajer), o kterem so različni listi poročali, da je v Bosniji pri Despotoviču, piše zdaj sam, da je pri Černjajevu v Deligradu in je bil v vseh dosedanjih bitvah. Ukljub temu je živ in zdrav.

(Odbor družbe kmetijske) je naročil gosp. Piskarju, naj kmalo še enkrat gre v Šmartno pri Litiji in pa v Staro Loko dopolnit nauk predivstva, za kterega je v obeh krajih marljivih gospodarjev našel.

(Konecletne preskušnje o podkovski in živinozdravski šoli) so 23. in 24. dne t. m. dopoldne in popoldne, in pa 25. popoldne. Ker so preskušnje očitne, naj pride poslušati, komur je mar izvedeti, koliko znajo učenci.

(Krah.) Po mestu hudo šumi konkurs, menda že četrtrič napovedan po trgovski firmi „J. Baumgartner in sinovi“, tim bolj, ker so dotični gospodje vsi na glasu v liberalnih krogih ljubljanskih.

(Lastno dete) novorojeno je umorila tu neka fabriška delavka in vrgla ga v stranišče. Nečloveško mater so prijeli in izročili pravici.

(Tri vidre) je pretekli teden g. Regoršek ustrelil pri studencu pod Rožnikom.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V ljublj. škofiji: Čast. g. Jan. Rozman, vikarij pri sv. Jakobu, prevzame krščanski nauk v šoli evangeliški za katoliške učence; g. Janez Žan, doslej v pokoju v Šent-Vidu nad Ljubljano, pride za kaplana v Loko v mesto; g. J. Keršič Šent-Katarinski dobi duhovnijo Jesenice; g. Greg. Jakelj Žalino; g. Luka Dolenc v spodnjem Tubinju je od mrtuda prizadet; in umrl je g. Peter Bizjak. —

— Solnograški nadškof dr. Eder bode posvečen 22. t. m. Kardinal Schwarzenberg pride v ta namen v Solnigrad.

— Odlikovanje. Kakor horjulski fajmošter g. A. Jerala, je dobil tudi libunjski dekan g. Marek, starosta med českimi pisatelji, od cesarja zlati križ s krono za zasluge, in dekan in nadžupnik vozeniški g. A. Galuf je imenovan za častnega kanonika labodskega.

— Dražba goved, ki jih prodaja družba kmetijska kranjska, je prihodno soboto v Ljubljani, prihodno sredo (sv. Luka dan) v Kranji.

— Načrtetreh postav od vračanja in zatiranja goveje kuge je uni mesec

ban hrvaški izročil deželnemu zboru zagrebškemu v obravnavo. Te postave niso le samo nujno potrebne Hrvaški in Slavoniji, temveč tudi sosednim slovenskim deželam, ki se stikajo z mejami hrvaškimi. Na milijone škode so vse te dežele že trpele zato, da ni na Hrvaškem ostre postave proti tej pošasti, ki se izprva z zdatno eneržijo zadušiti dá brez velike škode, pozneje pa, ko je zatročena po deželi, ni moči je več lahko zatreti. To tudi je eden onih sovragov, ki ga je po naših deželah vsula tista nesrečna Pandorina puška, kateri je imé dvalizem, kateri Avstrijo politično in finančno vničuje! Naj bi si gospodje v zagrebškem zboru ne ubijali glav z osnovanjem teh postav, prepisejo naj v Cislajtaniji veljavne, pa imajo za-se in za nas dober zakon!

(„Nov.“)

— Zvezdogledni učenjak. „No, to že razumem, da se zvezde morejo preiskovati in njihova daljavo od zemlje določevati, pa to mi ne gre v glavo, kje da so zvedeli, kako da se zvezde imenujejo.

— Slabost. Zdravnik: „Umivajte si vsak dan oči z žganjem; to vam bode koristilo.“ Čez dva dni: „No, ali ste poslušali moj svet?“ Bolnik: „Da, gospod zdravnik, skušal sem, skušal; pa moja slabost je tolika — in potrežbe tudi nimam — da, kolikorkrat sem hotel izmiti oči, nisem mogel roke prizdigniti dalje, ko do ust.“

— Dragi čas. Gospodinja dekli: „Liza, vstani vendar! Danes je pondeljek jutro, jutri bo torek, pojutranjem sredo, pa bo pol tedna proč — in še nič nisi storila!“

— Čednoljuben žid. „A, Mojzes, kako pa, da imaš zavratnik v denarnici?“ — „No, veš, če človek gre za šest tednov na ptuje, se že mora preskrbeti s čistim perilom.

— Nesrečno mesto. „Kako nesrečno mesto je pač ta Dunaj!“ vskliknil je pred nekaj časom na Dunaji stanujoč Berolinec; „hočem si dati menjati cekin, pa ga še nimam!“

— Praktičen mož. „Pa, dragi prijatelj, vi ste zapravljivec; nikdar vas še nisem videl z ženo peš iti, vedno se le vozite!“ — „A, vi se motite! Peljati se je ceneje. Le čujtel! Kmal po svoji zaroki šel sem z ženo peš na sprehod; pri prvem zlatarju opazila je dragocen prstan, ki ji je tako dopadal, da sem ga ji moral kupiti. Tri minute pozneje zopet kaj družega, tako da mi je v jezi rokavica padla v blato; moral sem si kupiti nove in pri tej priložnosti naročila si jih je tudi moja žena nekoliko parov. Vidite toraj, dragi moj, voziti se, je ceneje, ko peš hoditi!“

— Tolažba. Kmet: „Milostljivi gospod sodnik, sosed mi je žugal, da me bo ubil; prosim, kaznujte ga.“ Sodnik: „Da, potem pa ne morem pomagati, če je le žugal, ko bi se pa to v resnici zgodilo, potem smete se na me zanašati.“ Kmet (odhaja, sam pri sebi): „No, lepa tolažba!“

— Pri pritlikovcih. Gospod: „kaj se tu zato plačuje vstopnina, da se nič ne vidi?“ Denarničar: „Da, tu zadej se ne vidi dobro; to je naravno, ker so pritlikovci zelo majhni.“ Gospod: „E kaj! pa dobite večjih!“

— Klasični izreki. „Po noči prišlo je vse na beli dan. — Mrtvi se piše Hubar. — Na bojišči ležalo je obilo ranjenih in mrtvih, klicačočih na pomoč. — Nagnila je svojo glavico in gledala v hiteče oblake. —

— Prijatli v potrebi. Pravijo, da so redki prijatelji v potrebi. A jaz trdim, da to nikakor ni res; kajti, komaj človek stakne kje kacega prijatelja, že je v potrebi in hoče denarja na posodo.

Umrli so:

Od 6. do 9. okt. Leopold Petrič, čevljar, 18 l., za srčno vodenico. Marija Blaž, cunjarja hči, 16 l., za mralico. Anton Riedl, branjevec 64 l., za prano vodenico. Ana Pilko, ključarja otrok, 3 l., in Avgust Javornik, delavca sin, 8 l., oba za vnetjem vratu. Franc Zwutzel, kurjača otrok, 5 dni, za čelj. krčem. Janez Bališ, gostač, 64 l., za oslabljenjem. Cig. fabr. delavki M. C. otrok moškega spola zadušen. Marija Novak, gostica, 66 l., za pljučnim vnetjem. Karolina Pölzl, zasebnika otrok, 4 dni, za slabostjo.

Telegrafične denarne cene 11. oktobra.

Papirna renta 65.40 — Srebrna renta 68.50 — 1860letno državno posojilo 111 — — Bankine akcije 854 — Kreditne akcije 154.20 — London 122.25 — Srebro 102.30 — Ces. kr. cekini 5.82 20 frankov 9.77 1/2.

Prečastiti duhovščini priporoča:
Popotne in mestne kožuhe,
popotne plašče iz darovca in
sukna, spalne suknje, plašče
za dež, jesenske in zimske
suknje po najnižji ceni v velikem
izbiru.

M. Neumann-ova
izdelovalnica oblek

(60—1) v Ljubljani, Lukmannova hiša.

Zobni zdravnik dr. Tanzer,

je v Ljubljani „pri Slonu“, sob. št. 35 in 36, nad hišnimi vratmi, II. nadstropje, kjer bo imel od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne svoje

zobozdravne in zobotehnične
ordinacije samo 14 dni.

NB. Onim p. n. bolnikom, ki se hočejo, ne da bi jih kdo videl, sami v kaki sobi hotela dati ordinirati ali operirati, so take sobe, ako se prej za-nje oglasijo pri hišni, po želji na razpolaganje.

Dr. Tanzer-jevi c. k. priv. **zobni preparati:** Antiseptična zobna voda po 1 gld. steklenica, velika škatlja zobne štupe po 1 gld., škatlja paste po 80 kr. in zvitek paste po 30 kr., se dobivajo pri njem in pri gosp. Mahr-u in Biršic-u v Ljubljani. (61—1)

Prečastiti duhovščini in vsim cerkvenim predstojnikom

priporočam podpisana svojo bogato zalogo mnogovrstnega blaga za **vsakoršno cerkveno obleko**, ter tudi izdelane **mašne plašče, pluvijale in dalmatike; bandera, baldahine in banderčeka** pred sv. Rešnjim Telesom. Dalje imam v zalogi blago in izdelano **cerkveno perilo**, kakor **albe, ko-retlje, korporale** in raznovrstne rutice. Staro cerkveno robo jemljem tudi v zameno ali v popravo in predelovanje, kakor kdo želi; sprejemljem ravno tako vsa dotična vezanja.

Imam tudi v zalogi pozlačene **oltarne šopke, svetilnice, križe, svečnike** itd.

Z besedo: sprejemljem ter vestno izvršujem vsako dotično naročilo in sicer ročno in pošteno, kolikor mogoče po najnižji ceni.

Ana Hofbauer,
pred mostom.

(57—2)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.